

Raport z projektu

“Kultura potrzebna od zaraz”

Diagnoza potrzeb kulturalnych młodzieży w Gminie Chojnice

1. Wstęp i metody badawcze.
2. Spotkania z młodzieżą, analiza person.
3. Spotkanie z rodzicami.
4. Spotkanie z instruktorami zajęć z młodzieżą zatrudnionymi w GOK Chojnice.
5. Analiza ankiety.
6. Debata.
7. Wnioski.

1. Wstęp i metody badawcze.

Diagnoza potrzeb kulturalnych młodzieży z Gminy Chojnice została przeprowadzona w ramach projektu Gminnego Ośrodka Kultury w Chojnicach (dalej GOK) pn. “Kultura potrzebna od zaraz” wspartego ze środków Narodowego Centrum Kultury - programu Dom Kultury +Edycja 2025 /Zadanie I- Inicjatywy Lokalne.

Badania diagnozujące zostały przeprowadzone w maju i czerwcu 2025 roku.

Celem diagnozy było zdefiniowanie potrzeb i zasobów kulturalnych młodych mieszkańców gminy Chojnice, poznanie powodów ich zanikającej aktywności w obszarze kultury oraz pobudzenie ich zaangażowania w tej sferze.

Wyniki badań posłużyć mają do celowanego zaangażowania Instytucji w życie młodych mieszkańców gminy poprzez odkrywanie i wspieranie ich oddolnych inicjatyw kulturowych.

Badania dotyczyły tylko sfery kultury i bardzo konkretnie rozumianego pojęcia. Zastosowane metody:

- ankieta internetowa (odpowiedzi udzieliło 226 osób)
- spotkanie z młodzieżą w szkole (klasa VII i VIII)
- spotkanie z rodzicami
- spotkanie z instruktorami Gminnego Ośrodka Kultury w Chojnicach
- debata młodzieży

2. Spotkania z młodzieżą, analiza person.

Przygotowując się do zajęć z młodzieżą, wraz z animatorką Narodowego Centrum Kultury opracowano „personę”, która miała być punktem wyjścia do określenia codziennych zachowań młodzieży, potrzeb w zakresie kultury i docenianych przez nią wartości. Istotne było w badaniu również dotychczasowe uczestnictwo w wydarzeniach organizowanych przez GOK i inne instytucje działające na terenie Gminy Chojnice i okolic.

Zadano następujące pytania:

- Jakie tematy/wartości są dla Ciebie ważne?
- Twój sposób na odpoczynek/relaks/czas wolny?
- Gdzie? Z kim?
- Kto organizuje fajne wydarzenia? Gdzie lubisz chodzić na zajęcia?
- Co Cię zachęca do udziału w wydarzeniach kulturalnych? A co Cię zniechęca do udziału?

Zajęcia przeprowadzono w Szkole Podstawowej w Lichnowach oraz w wybranych ośrodkach/światlicach działających w strukturach GOK.

Zanim uczniowie przystąpili do wypełniania „persony” przedstawiali swoje skojarzenia na temat: *Co to jest „kultura”?* Odpowiedzi kształtowały się bardzo różnie. W szkole działającej w miejscowości, w której nie ma świetlicy GOK, a więc jednocześnie nie ma systematycznej pracy z dziećmi i młodzieżą, problem określenia, podania skojarzeń, był dla uczniów bardzo kłopotliwy.

W czasie ćwiczenia opartego na skojarzeniach po wstępnym oporze, uczniowie klasy VII zaczęli udzielać pierwszych informacji. Wśród pojedynczych skojarzeń (jednak najczęstszą odpowiedzią było: nie wiem) pojawiały się: taniec, język kaszubski (co może być związane z nauczaniem j. kaszubskiego w szkole), seriale, kultura języka, kultura osobista, muzyka. W czasie rozmów przy wypełnianiu „persony” pojawiło się więcej skojarzeń, odniesień do kultury. Niemniej najczęstszą odpowiedzią było: „nie wiem”.

W klasie VIII sytuacja wyglądała już inaczej. Skojarzeń było zdecydowanie więcej (m.in. film, kino, teatr, muzyka, koncert, historia, muzeum). Uczniowie wypełniali persony z chęcią w 2-4-osobowych zespołach.

Prezentacja pracy w grupach była dla siódmoklasistów trudna. Nie chcieli się zgłaszać do odpowiedzi, unikali prezentowania, ale raczej nie ze względu na inne osoby w klasie (szkolne pojęcie wstydu), tylko nie potrafili wypowiedzieć się na ten temat.

W klasie VIII takich problemów już nie było, uczniowie chętnie prezentowali stanowisko grupy. Rozwijali wypowiedzi zapisane na kartach pracy, odnosili się do swoich doświadczeń.

Po wypełnieniu ankiety część uczniów (połowa klasy) wyraziła chęć włączenia się w działania, przyjazd na debatę i uczestnictwo w działaniach kulturalnych, które zostaną zrealizowane w przyszłości. Chętnie się włączą również w ich organizację.

Jakie tematy/wartości są dla Ciebie ważne?

Najczęstsze odpowiedzi: przyjaźń, rodzina, zwierzęta, relacje z rówieśnikami, zaufanie, sport, akrobatyka, polityka, tematy kulturalne, religia, szacunek, szczerłość i uczciwość, pomoc innym, dbanie o przyrodę, bycie dobrym człowiekiem, muzyka, czas z rodziną, pokój na świecie, pomoc innym, wolontariat, kultura za granicą, psychologia, społeczność.

Ale także: tematy szkolne (dręczenie innych), radzenie sobie ze stresem, wychodzenie ze strefy komfortu.

Twój sposób na odpoczynek/relaks/wolny czas? Gdzie? Z kim?

Gra w piłkę (nożną, siatkówkę, koszykówkę), oglądanie seriali, czytanie książek, słuchanie muzyki, wędkarstwo, rower, gra na konsoli, „siedzenie na telefonie”, „wychodzenie na wioskę”, spacer z psem, wyjście do kina.

Gdzie? Na boisku, w lesie, w domu, w mieście, w świetlicy, w stajni.

Z kim? Z rodziną i ze znajomymi, samotnie, z kimś bliskim, z przyjaciółmi, z psem.

Kto organizuje fajne wydarzenia? Gdzie lubisz chodzić na zajęcia?

Na SKS, turnieje piłki nożnej, j. kaszubski, festyny, teatr, dożynki, Dzień Dziecka, nie lubię, nie wiem, pikniki parafialne, do świetlicy, Dom Kultury w Silnie, tańce, szkoła. Wuefista, ksiądz, sołtys, rada sołecka, instruktor świetlicy wiejskiej, nikt.

Co Cię zachęca do udziału w wydarzeniach kulturalnych? A co zniechęca?

Zainteresowania, chęć spotkania z rówieśnikami, chęć rywalizacji, poznanie nowych rzeczy, pasja, przyjaciele, darmowe atrakcje, dodatkowa ocena w szkole, chęć miłego spędzenia czasu, poznania nowych osób, wycieczki, rozrywka (dmuchańce, malowanie twarzy), lubię pomagać innym, konkursy.

Zniechęca mnie: brak czasu, zła pogoda, brak umiejętności i zdolności, błędy, nieuczciwość innych, krytyka, lenistwo, nieprzyjemna atmosfera, dojazd, mam mniej czasu dla siebie, zmuszanie do wychodzenia ze strefy komfortu, ludzie.

Uczniowie w czasie zajęć chętnie przystąpili do działania. Ze względu na specyfikę miejscowości (brak ośrodka kultury) ich rozumienie kultury jest dość zawężone. Zainteresowanie tematem na początku było nieznaczne, ale później bardzo chętnie włączyli się w dyskusję i zadeklarowali chęć uczestniczenia w debacie podsumowującej ankiety oraz projektach kulturalnych inicjowanych przez GOK.

3. Spotkanie z rodzicami.

W ramach realizowanego projektu odbyło się spotkanie z rodzicami młodzieży z gminy Chojnice. Spotkanie miało na celu przedstawienie idei projektu, zainicjowanie dialogu międzypokoleniowego oraz zebranie opinii i oczekiwań wobec planowanych działań kulturalnych.

Rodzice jednoznacznie pozytywnie ocenili projekt, dostrzegając w nim szansę na aktywizację młodych ludzi, ich rozwój osobisty oraz budowanie silniejszych więzi społecznych. Podkreślali, że tego typu inicjatywy są nie tylko aktualne i potrzebne, ale również głęboko wartościowe. Dla wielu z nich projekt posiada również wymiar duchowy – został nazwany „braterstwem ducha”, co świadczy o postrzeganiu go jako przestrzeni wspólnoty, zrozumienia i dialogu.

Wśród kluczowych wartości, które zdaniem rodziców powinny towarzyszyć działaniom w ramach projektu, znalazły się: szacunek, prawdomówność, szczerość, transparentność, tolerancja i dialog. Kultura – według uczestników spotkania – nie ogranicza się do działań artystycznych, ale jest sposobem życia, bycia z drugim człowiekiem, budowania relacji i postawy otwartości.

Rodzice wyraźnie wskazali, że młodzież potrzebuje przestrzeni, w której może decydować o sobie, czuć się wysłuchana i współodpowiedzialna. Zaufanie do młodych, ich zaangażowanie i samostanowienie to według nich fundament skutecznej aktywizacji.

Z tego powodu oczekują, że projekt będzie oparty na zasadzie dialogu i pozbawiony mechanizmów oceniania.

W odniesieniu do konkretnych form działania rodzice zgłosili potrzebę organizacji warsztatów twórczych, zajęć teatralnych, aktywności rozwijających komunikację i budowanie relacji, a także wydarzeń muzycznych, tanecznych i literackich. Podkreślili również, że kultura powinna być obecna w naturze i codzienności – wskazując na las, ogród, rower czy muzykę jako formy kontaktu z kulturą. W ich oczach równie ważne są wydarzenia formalne, jak i te mniej zobowiązujące, kameralne, tworzące przestrzeń do refleksji i bycia razem.

Zwrócono również uwagę na obecne ograniczenia w przepływie informacji o wydarzeniach kulturalnych. Rodzice najczęściej dowiadują się o nich z plakatów, zaproszeń lub od znajomych. Wskazali potrzebę wzmocnienia promocji poprzez nowoczesne kanały – media społecznościowe, komunikację w szkołach oraz lokalne grupy młodzieżowe.

Co istotne, rodzice zadeklarowali gotowość do wspierania swoich dzieci w udziale w działaniach projektowych. Podkreślili, że chcieliby być informowani na bieżąco, a także – jeśli będzie taka możliwość – włączani we wspólne wydarzenia i działania.

Co mówią rodzice o projekcie?

Odbiór projektu:

- Rodzice pozytywnie oceniają projekt, widząc w nim szansę dla młodzieży.
- Postrzegają go jako coś ważnego, aktualnego i potrzebnego.

Kluczowe wartości i potrzeby zauważone przez rodziców:

- Młodzież chce mieć wpływ, decydować o sobie – samostanowienie i autonomia to kluczowe pojęcia.
- Ważna jest przestrzeń wolna od oceniania – bezpieczne, otwarte środowisko dla młodych.
- Projekt ma dla rodziców wymiar duchowy i wspólnotowy („braterstwo ducha”).

Oczekiwania rodziców:

- Rodzice chcą, aby ich dzieci aktywnie uczestniczyły w działaniach.
- Doceniają, że młodzież zostanie wysłuchana, a ich potrzeby będą w centrum.

Czym jest „kultura” w oczach rodziców?

Wartości, które utożsamiają z kulturą:

- Szacunek
- Prawdomówność
- Szczerość
- Transparentność
- Tolerancja
- Dialog

To pokazuje, że kultura to dla nich nie tylko działania artystyczne, ale postawa życiowa, styl bycia, sposób budowania relacji.

Formy działań kulturalnych pożądane przez rodziców:

- Teatr
- Twórcze warsztaty
- Zajęcia z komunikacji i budowania relacji
- Muzyka, dźwięk, taniec, ruch
- Rękodzieło
- Literatura

Rodzice stawiają na kulturę jako narzędzie rozwoju osobistego, społecznego i emocjonalnego.

Obecne zaangażowanie dzieci i kanały informacji.

Obecne aktywności dzieci:

- CHKŻ, Chojnickie Centrum Kultury, Kilimandżaro, amfiteatr
- Zajęcia sportowe i rekreacyjne – to dziś dominujące formy uczestnictwa

Skąd rodziny dowiadują się o wydarzeniach?

- Plakaty
- Zaproszenia
- Znajomi

To sugeruje potrzebę wzmocnienia promocji wydarzeń także online – w mediach społecznościowych, przez szkoły i lokalne grupy młodzieżowe.

Rodzinne spędzanie czasu z kulturą.

Rodzice łączą kulturę z naturą (las, ogród, spacer, rower), książkami, muzyką – czasem z bliskimi lub... z samym sobą.

Wynika z tego, że kultura rozumiana jest także jako „bycie”, „obcowanie” – niekoniecznie formalne wydarzenie, ale doświadczenie wspólnotowe lub refleksyjne.

Rodzice są sprzymierzeńcami projektu – trzeba ich aktywnie informować i angażować (np. poprzez konsultacje, wspólne wydarzenia).

Wnioski do projektu:

- zapewnienie autonomii i współdecydowania młodych
- projekt, debata – wolne od ocen, oparty na dialogu i autentyczności
- rozwijanie relacji i kompetencje miękkie, nie tylko artystyczne

Młodzież może zostać skutecznie wciągnięta, jeśli projekt:

- pozwoli im decydować i działać
- da przestrzeń do rozwoju i ekspresji
- będzie dobrze promowany (również cyfrowo)

Warto uwzględnić kulturę jako doświadczenie, nie tylko wydarzenie – np. działania w plenerze, warsztaty w naturze, spotkania kameralne.

4. Spotkanie z instruktorami zajęć z młodzieżą zatrudnionymi w GOK Chojnice.

Spotkanie z instruktorami (uczestniczyło w nim 25 osób) odbyło się w Świetlicy Wiejskiej w Czartołomiu. Po przedstawieniu głównych założeń projektu omówiono wstępne wnioski po spotkaniu z młodzieżą w Szkole Podstawowej w Lichnowach, zwracając uwagę na bardzo skąpe rozumienie definicji „kultura”.

Instruktorzy zauważyli, że teren szkoły w Lichnowach jest pod względem edukacji kulturalnej specyficzny. Na terenie wsi nie funkcjonuje placówka kulturalna. We wsi działa wyłącznie remizo-światlica sołecka, w której młodzież ma ograniczone możliwości rozwijania swoich zainteresowań.

Dominowała wśród instruktorów opinia, że gdyby młodzież miała możliwość korzystania z cyklicznej oferty świetlicowej (kulturalnej) odpowiedzi byłyby bardziej rozwinięte i zdefiniowanie pojęcia „kultura” nie stanowiłoby tak dużego problemu.

Głównym elementem spotkania była dyskusja na temat zaangażowania młodzieży w działania, inicjatywy kulturalne. Instruktorzy dzielili się swoimi spostrzeżeniami na ten temat, odpowiadając na kilka podstawowych pytań.

Co młodzież lubi?

Bardzo ważne są rozmowy. Młodzież potrzebuje przestrzeni, w której nieskrępowana może rozmawiać o swoich codziennych problemach. Lubi usiąść przy herbacie i prowadzić rozmowy. Większość zajęć, np. w bibliotece gminnej, zaczyna się od takiego rytuału.

Młodzież chce mieć poczucie sprawczości, czuć, że proponowane przez nią działania są akceptowane przez dorosłych. Chcą mieć bezpośredni wpływ na różnego rodzaju inicjatywy. Ale jak wynika z dłuższej dyskusji na ten temat: zalecane jest inspirowanie młodzieży, wskazywanie ewentualnych kierunków działania, przy jednoczesnym zaufaniu do ich pomysłów oraz umiejętnym wstuchiwaniu się w ich potrzeby i pomysły (wyrażane często bardzo nieśmiało, mimochodem).

W co chętnie się angażuje?

Młodzież najchętniej angażuje się w działania związane z teatrem, tańcem nowoczesnym czy historycznym.

Zaangażowanie młodzieży związane jest także z tym, jaką formę zaproponuje uczestnikom zajęć prowadzący. Uczestnicy chętnie się włączają w działanie, ale najczęściej są to inicjatywy dorosłych. Na pewno należy zwrócić uwagę na sprawczość młodzieży, tak, aby sami inicjowali działania i jednocześnie zachęcali innych.

Realizowane w świetlicach wiejskich działania najczęściej kierowane są do dzieci i najmłodszej młodzieży, tej, która jest jeszcze w szkołach podstawowych. Gdy zaczynają naukę w szkołach ponadpodstawowych „znikają”. Najczęściej tłumaczą to brakiem czasu, wieloma obowiązkami wynikającymi z nauki w nowych szkołach. Szansą na przyciągnięcie ich zainteresowania mogą być powoływane przez nich inicjatywy.

O czym mówią, co do tej pory było poza ich zasięgiem (sprawa kosztów, organizacji, itp.)? Co wpływa na ich zaangażowanie?

Najistotniejszą rzeczą jest sprawczość. Uczestnicy zajęć placówek kulturalnych GOK na terenie gminy Chojnice bardzo często podkreślają, że chętnie zaangażują się w wydarzenia kulturalne, na które sami będą mieli duży wpływ.

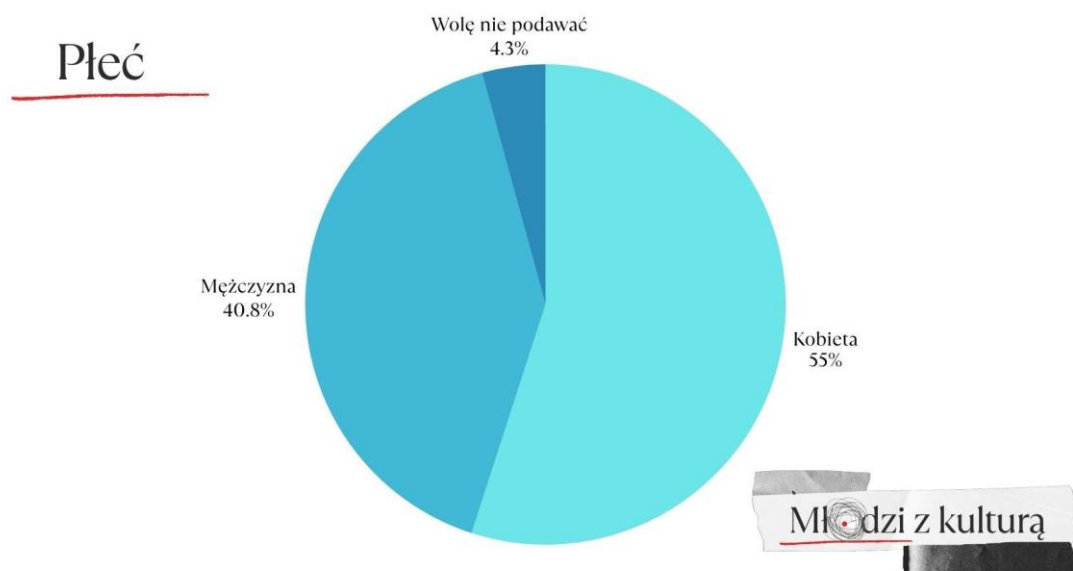
Co wpływa na brak zaangażowania?

Instruktorzy zauważyli w dyskusji, że brak zaangażowania młodzieży wynika najczęściej ze wspomnianych powyżej powodów: zbyt mała wiara w sprawczość, niemoc organizacyjna albo po prostu nieświadomość takich możliwości, a także wykluczenie komunikacyjne, które wielu blokuje zacieśnianie kontaktów rówieśniczych. A to pośrednio wpływa także na niemożność powoływania inicjatyw.

Jak zachęcić rodziców?

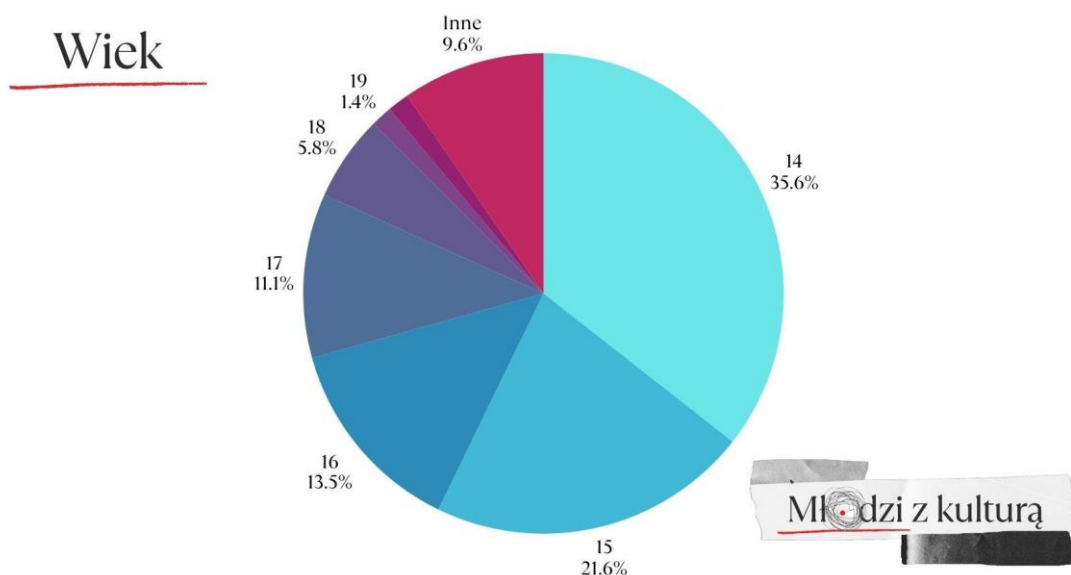
Rodzice angażują się w dowiezienie dzieci na zajęcia. W ten sposób znacznie wspomagają ich aktywność pozaszkolną i jest to nieoceniona pomoc. Niestety raczej nie można powszechnie oczekiwać innego rodzaju aktywności. Chociaż zdarzają się wyjątki. Są rodzice, którzy angażują się w organizację imprez plenerowych, w czasie wakacji i nie tylko. Na pewno warto w przyszłości przygotować projekt włączający rodziców w edukację kulturalną dzieci. Bez wątpienia są oni jednym z ogniw całego procesu.

5. Analiza ankiety.

Większość uczestników badania stanowiły kobiety (ponad połowa – 55%), co może wskazywać na ich większe zaangażowanie w tematykę kultury.

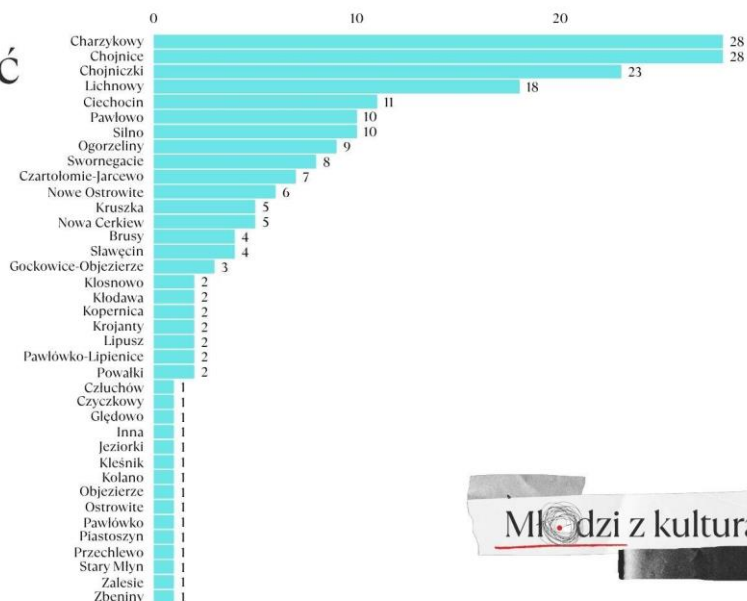
Mężczyźni stanowili nieco ponad 40%, natomiast bardzo niewielka grupa (4,3%) nie chciała ujawniać swojej płci – świadczy to o raczej otwartym charakterze grupy badawczej.

Największą grupę respondentów stanowili uczniowie w wieku 14–15 lat (łącznie 57,2%), co sugeruje, że badanie skupiło się głównie na młodszej młodzieży.

Udział starszych respondentów (18–19 lat) był niewielki, co może wpływać na specyfikę wyników dotyczących dojrzałości kulturowej i doświadczeń.

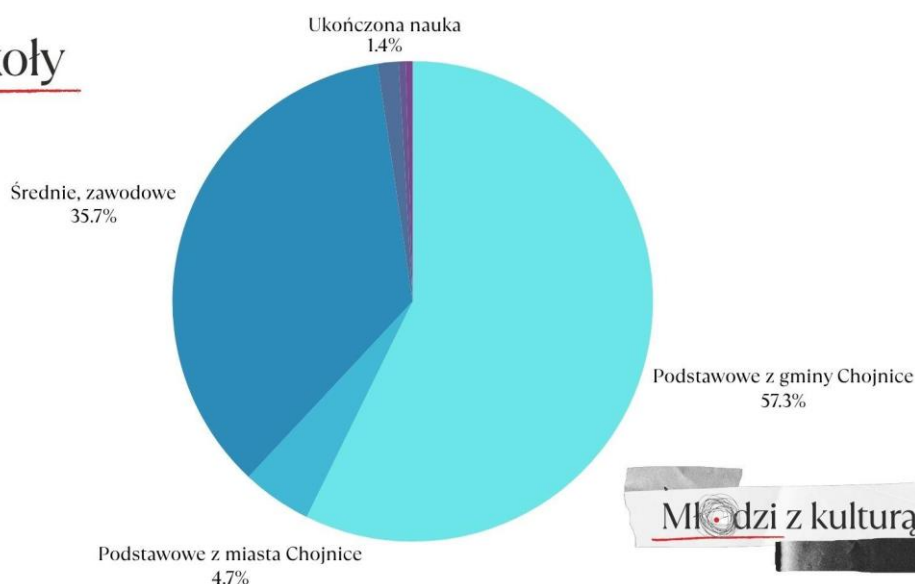
Miejsowość

Młodzi z kulturą

Najliczniejsze grupy respondentów pochodzą z Charzyków, Chojnic i Chojniczek, co wskazuje na silną reprezentację młodzieży z tych rejonów – może to wpływać na lokalny charakter wyników badania.

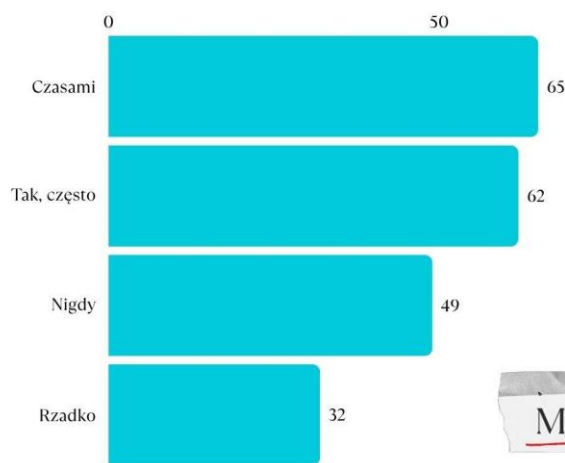
Szkoły

Młodzi z kulturą

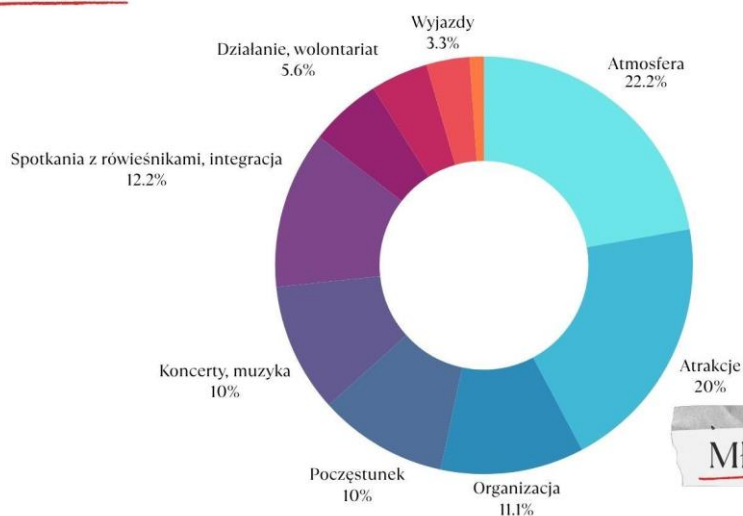
Najliczniejszą grupą respondentów byli uczniowie szkół podstawowych z gminy Chojnice, a następnie uczniowie szkół średnich i zawodowych.

Czy brałaś/-eś kiedyś udział w wydarzeniach kulturalnych organizowanych na terenie gminy wiejskiej Chojnice?

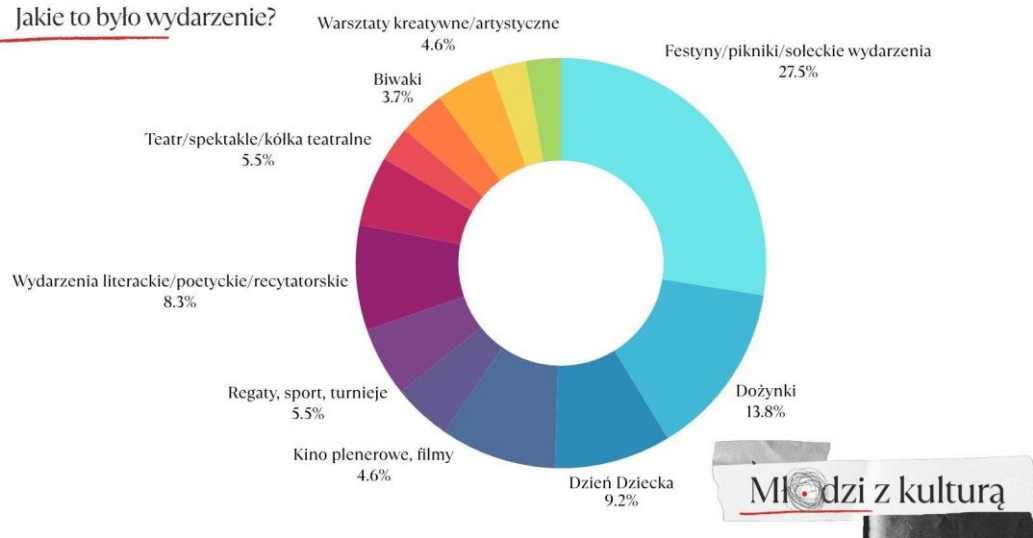
Odpowiedzi “czasami” i “często” dominowały w pytaniu o udziale w wydarzeniach kulturalnych organizowanych na terenie gminy wiejskiej Chojnice.

Jeśli brałaś/-eś udział - co Ci się najbardziej podobało?

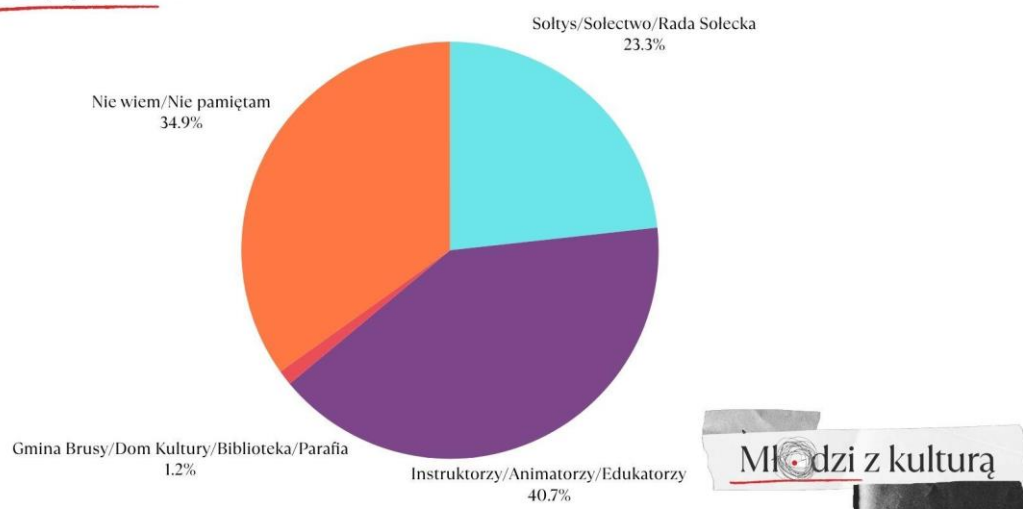
To, co najbardziej podobało się uczestnikom w organizowanych wydarzeniach, to: atmosfera, atrakcje, spotkania z rówieśnikami/integracja.

Jakie to było wydarzenie?

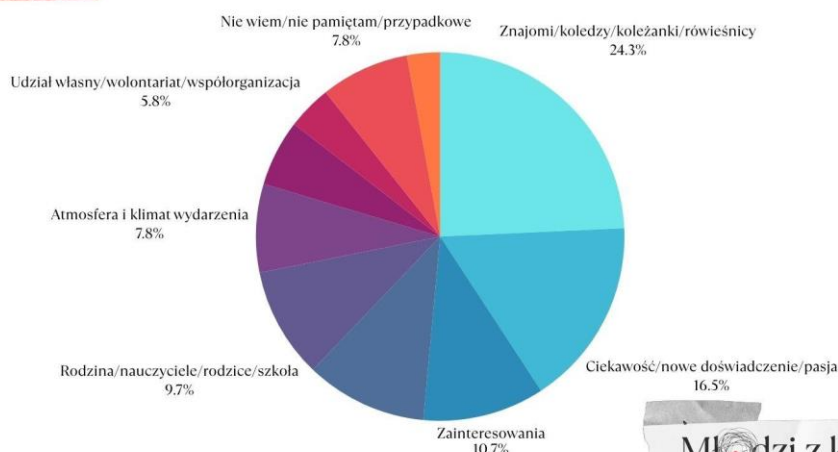
Respondenci wskazują głównie na wydarzenia takie jak: festyny/pikniki/soleckie wydarzenia, dożynki, Dzień Dziecka.

Kto je prowadził?

Dominującą odpowiedzią na pytanie w zakresie prowadzących są instruktorzy/animotorzy/edukatorzy.

Co Cię skłoniło do przyjścia?

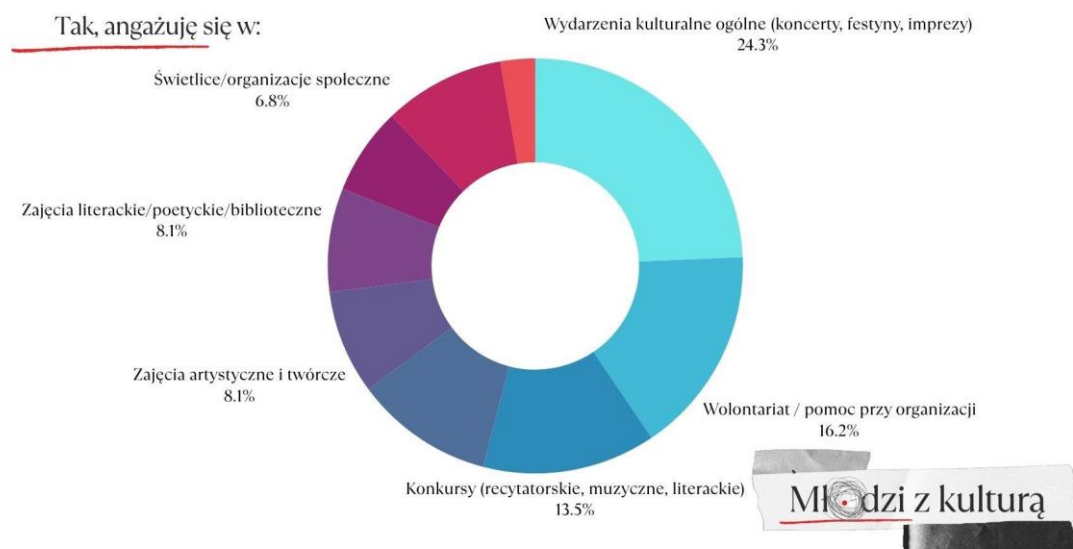

Młodych ludzi do przyjścia na wydarzenia skłoniło głównie: grono znajomych/koledzy/koleżanki/rówieśnicy oraz ciekawość/nowe doświadczenie/pasja.

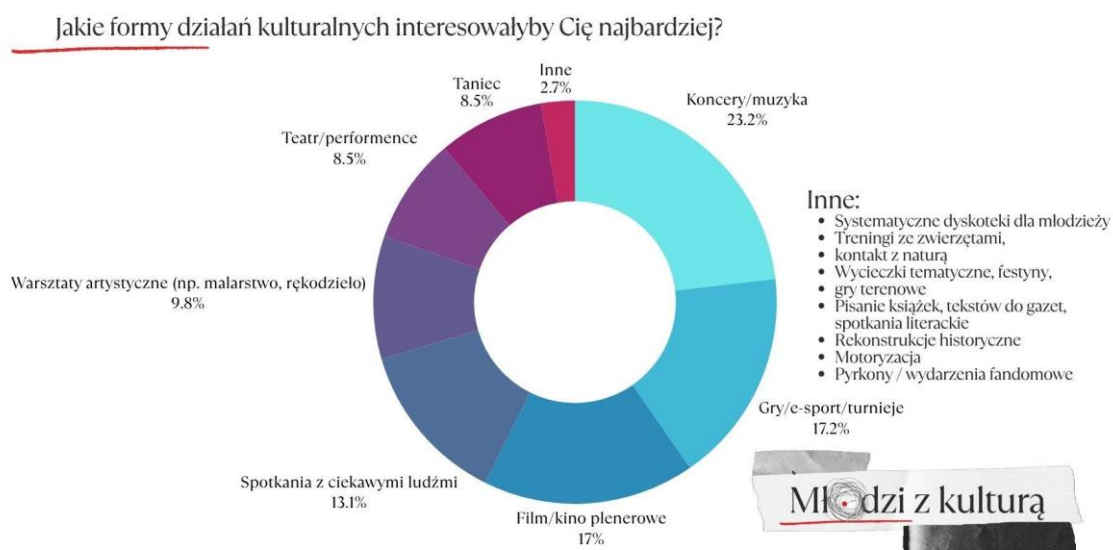
Co sądzisz o Twoim zaangażowaniu w wydarzenia kulturalne w naszej gminie?

W zakresie wypowiedzi na temat swojego zaangażowania w wydarzenia kulturalne w gminie Chojnice młodzi najczęściej wskazywali, iż angażują się, ale oferta mogłaby być bardziej urozmaicona. Jako kolejna pojawiła się odpowiedź wskazująca na nikłe zaangażowanie, które wynika z braku czasu.

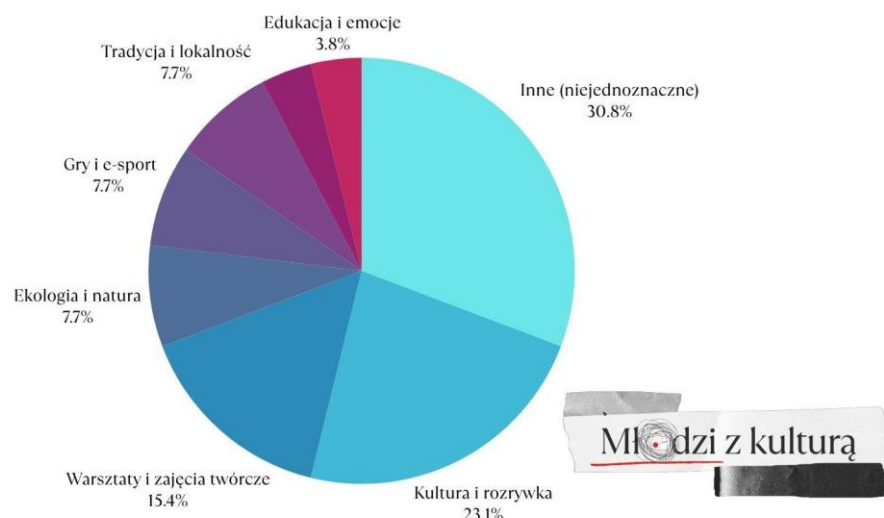

Osoby, które angażują się najczęściej, wybierają wydarzenia kulturalne ogólne (koncerty, festyny, imprezy), wolontariat/pomoc przy organizacji oraz konkursy (recytatorskie, muzyczne, literackie).

Koncerty/muzyka, gry/e-sport/turnieje, film/kino plenerowe oraz spotkania z ciekawymi ludźmi padały jako odpowiedzi najczęściej przy pytaniu, jakie formy działań są interesujące.

Jakie tematy lub pomysły Twoim zdaniem powinny być zrealizowane?

Jakie tematy lub pomysły Twoim zdaniem powinny być zrealizowane?

Kultura i rozrywka (kino plenerowe, koncert młodzieżowy, spotkania autorskie, pokazy taneczne, Pyrkon).

Warsztaty i zajęcia twórcze (warsztaty z szydełkowania, zajęcia taneczne, warsztaty rodzinne, łączenie pokoleń, pisanie książki/artykulów).

Ekologia i natura (tematy ekologiczne, wędkarstwo).

Gry i e-sport (turnieje e-sportowe, kalambury, podchody, zabawy plenerowe).

Integracja społeczna (więcej dyskotek 13-16 lat).

Edukacja i emocje

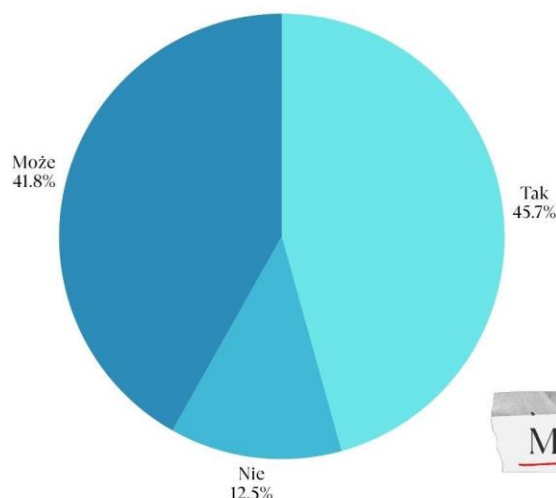
Tradycja i lokalność (festyny, rekonstrukcje historyczne).

Inne (konkurs akrobatyczny, „Pomóż zwierzętom”, wyjazdy tematyczne, motoryzacja, strzelnice, spotkania polityczne/filozoficzne).

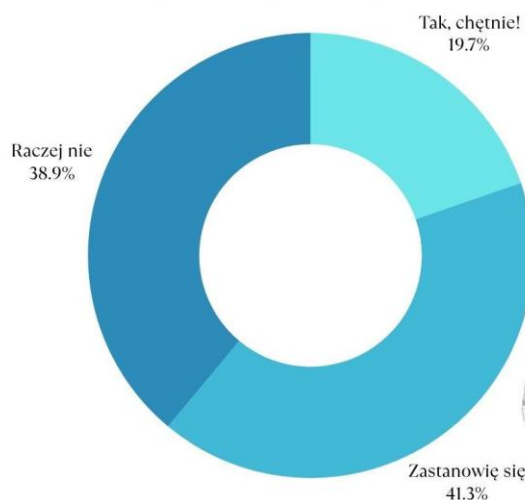
Powyższe dwa wykresy wskazują, iż młodzież najbardziej zainteresowana jest tematami z zakresu kultury i rozrywki oraz warsztatów i zajęć twórczych, które łącznie stanowią blisko 40% wskazań. Dużą uwagę przyciąga także kategoria „inne” (30,8%), obejmująca różnorodne i często nietypowe pomysły, co sugeruje potrzebę bardziej elastycznego podejścia do oferty kulturalnej. Warto również zauważyć umiarkowane zainteresowanie tematami ekologicznymi, e-sportem i tradycją lokalną.

Czy był(a)byś chętna/-y zaangażować się w organizację takiego wydarzenia?

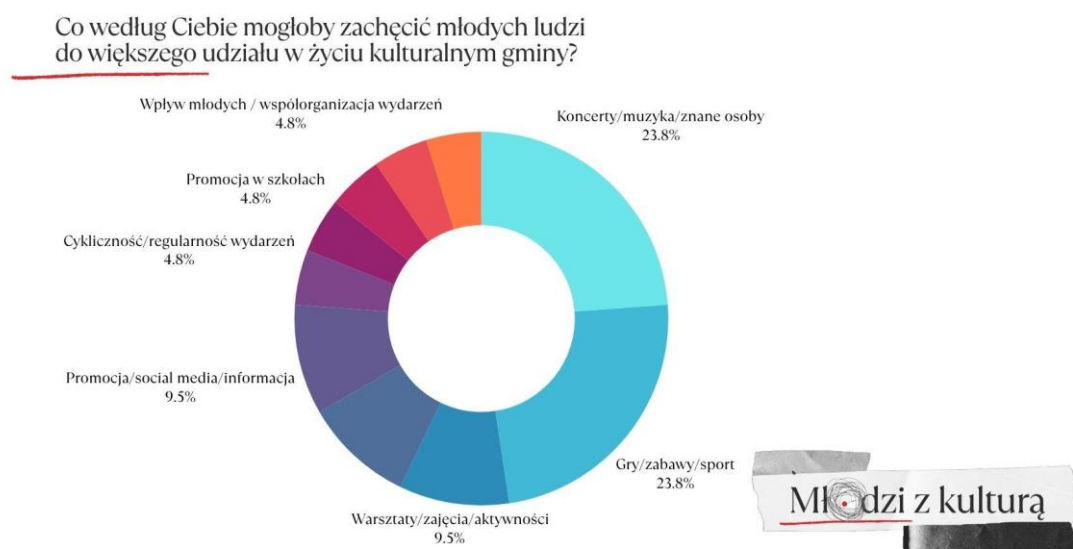
Blisko połowa respondentów (45,7%) wyraziła chęć zaangażowania się w organizację wydarzeń kulturalnych, a kolejne 41,8% rozważa taką możliwość. To pokazuje wysoki potencjał do aktywizacji młodzieży i budowania oddolnych inicjatyw kulturalnych w regionie.

Czy chciał(a)byś zostać przedstawicielem młodzieży i współdecydować o kulturze w gminie wiejskiej Chojnice?

Aż 41,3% respondentów zadeklarowało, że się nad tym zastanowi, 38,9% odpowiedziało „raczej nie”, a 19,7% wyraziło gotowość do podjęcia takiej roli. Wyniki te wskazują na

duży potencjał do aktywizacji — niemal 61% młodych nie odrzuca takiej możliwości, co stanowi solidną bazę do dalszych działań partycypacyjnych.

Najczęściej wskazywano na koncerty, muzykę i obecność znanych osób (23,8%) oraz gry, zabawy i sport (23,8%). Istotne znaczenie mają też warsztaty i zajęcia (9,5%) oraz lepsza promocja w social mediach (9,5%). Wyniki te pokazują, że młodzi oczekują atrakcyjnych form spędzania czasu oraz większej widoczności wydarzeń.

6. Debata.

Debata odbyła się 13 czerwca 2025 r. w Wiejskim Domu Kultury w Ogorzelinach. Zgromadziła ona szerokie grono młodzieży z wielu miejscowości gminy Chojnice. W debacie wzięła udział także grupa młodych mieszkańców Chojnic, która zgłosiła gotowość włączenia się w realizację młodzieżowych inicjatyw kulturalnych na terenie gminy Chojnice.

W spotkaniu uczestniczyło 70 przedstawicieli młodzieży. W znacznym stopniu byli to uczniowie szkół ponadpodstawowych, odwrotnie proporcjonalnie do osób, które wypełniły ankietę. I to głównie młodzież „starsza” zabierała głos.

Punktem wyjścia do debaty były wyniki przeprowadzonej online ankiety. Jednak na samym początku, w związku z ograniczoną ilością przesłanych ankiet (226) zapytano uczestników jakie są wg nich najlepsze środki do komunikowania informacji przez Gminny Ośrodek Kultury w Chojnicach. Jak najlepiej docierać do młodzieży z proponowaną dla nich ofertą? Wskazano przede wszystkim:

- Social media
- Plakaty, które przyciągają wzrok kolorystyką, jasnym przekazem
- Dotarcie do samorządów szkolnych

W tym segmencie debaty pojawiły się również bardzo interesujące sugestie, by powołać Radę Młodzieży przy GOK-u i stworzyć wspólną dla młodzieży ze szkół podstawowych i średnich platformę komunikacji.

Za poważny problem uznano również wykluczenie komunikacyjne, które bardzo często jest przyczyną absencji na wydarzeniach kulturalnych, pomimo chęci.

Uczestnicy zauważyli też, że oferta kulturalna jest bardzo często skierowana do najmłodszych mieszkańców gminy, a wydarzenia realizowane dla młodzieży (np. dyskoteki, wieczorne spotkania młodych przy muzyce) są incydentalne.

Aktywności zgłoszone w czasie debaty, które powinny się znaleźć w ramach II etapu projektu to:

1. Klub dyskusyjny (cykl spotkań literackich).
2. Koncerty w amfiteatrze.
3. Festiwal dożynkowy (wydarzenie dla młodzieży w czasie dożynek).
4. Spotkania z ciekawymi osobami.
5. Klub integralności (kim my jesteśmy?).
6. Podcast.
7. Kino plenerowe.
8. Strefa chill – spotkania „do odpoczywania”.
9. Zajęcia z Treningu Rozwoju Umiejętności Społecznych – debaty, spotkania dyskusyjne, itp.
10. Graffiti – wyrażanie ekspresji.

7. Wnioski z raportu.

Raport jest rezultatem kompleksowej diagnozy przeprowadzonej w maju i czerwcu 2025 r. przez Gminny Ośrodek Kultury w Chojnicach, w ramach projektu wspieranego przez Narodowe Centrum Kultury. Celem badania było zidentyfikowanie rzeczywistych potrzeb i zasobów kulturalnych młodzieży z terenu gminy oraz zrozumienie przyczyn spadku ich aktywności w sferze kultury. Projekt miał również charakter partycypacyjny — zakładał nie tylko badanie, ale i pobudzanie młodych do zaangażowania w życie kulturalne.

Metody badawcze objęły: ankietę online (226 odpowiedzi), warsztaty w szkołach, spotkania z rodzicami i instruktorami GOK oraz debatę młodzieżową. Szczególną uwagę poświęcono analizie tzw. person — czyli wnikliwemu poznaniu codziennych praktyk młodzieży, ich wartości, zainteresowań i barier utrudniających uczestnictwo w kulturze.

Młodzież, szczególnie z miejscowości bez stałych placówek GOK, ma trudność z określeniem czym jest kultura. W klasach VII dominowały odpowiedzi „nie wiem” lub bardzo ogólne skojarzenia (muzyka, taniec, język kaszubski). W klasach VIII świadomość była nieco większa (kino, teatr, muzeum), co wskazuje na znaczenie wieku oraz dostępności oferty kulturalnej. Dość wyraźnie widać wskazania młodych ludzi na potrzebę relacji: przyjaźń, rodzina, zaufanie, pomoc innym, akceptacja. Istotne są też tematy psychologiczne i społeczne (radzenie sobie ze stresem, wyjście ze strefy komfortu), co sugeruje potrzebę działań rozwijających kompetencje miękkie. W zakresie sposobu spędzania wolnego czasu dominuje aktywność fizyczna (piłka,

rower), czas online (telefon, gry), spotkania z przyjaciółmi, spacer z psem. Popularne są także formy kultury rozrywkowej: oglądanie seriali, muzyka, wyjścia do kina. Młodzież często przebywa w przestrzeniach nieformalnych: w domu, na wsi, w lesie. Blokada uczestnictwa w inicjatywach wynika z braku czasu, trudności w dojeździe, złej pogody, braku pewności siebie, krytyki ze strony innych, nudy, a także braku realnego wpływu na ofertę zajęć. Motywujące są natomiast: zainteresowania, spotkania z rówieśnikami, możliwość poznania czegoś nowego, rywalizacja, darmowe atrakcje. Kluczowym elementem, który przewija się we wszystkich grupach (młodzież, rodzice, instruktorzy) jest potrzeba oddania młodzieży głosu, wpływu i odpowiedzialności za kształt działań kulturalnych. Młodzi chcą być nie tylko uczestnikami, ale i współtwórcami wydarzeń. Z perspektywy rodzica - pozytywnie oceniają projekt i widzą w nim szansę na rozwój społeczny i duchowy swoich dzieci. Kultura to dla nich nie tylko sztuka, ale styl życia — relacje, wartości, dialog. Oczekują otwartości, braku oceniania, obecności kultury również w naturze i codziennych aktywnościach (las, rower, muzyka, książki). Chcą być informowani i włączeni w działania projektowe. Instruktorzy zauważają, że w miejscowościach pozbawionych infrastruktury kulturalnej (jak Lichnowy) brakuje warunków do rozwijania świadomości kulturowej. Podkreślają wagę rozmów, budowania relacji oraz atmosfery zaufania. Młodzież angażuje się chętnie w działania teatralne, taneczne i historyczne, ale potrzebuje zachęty oraz inspiracji ze strony dorosłych.

Z perspektywy autorów raportu szczególnie cenne są spostrzeżenia dotyczące przebiegu debaty z udziałem młodych.

Debata zorganizowana w Wiejskim Domu Kultury w Ogorzelinach była pierwszym tego typu wydarzeniem skierowanym do młodych mieszkańców gminy i stanowiła cenne doświadczenie zarówno dla załogi GOK, jak i uczestników. Celem spotkania było stworzenie przestrzeni do otwartego dialogu na temat spraw ważnych dla młodzieży, w tym szczególnie z obszaru kultury - ich potrzeb i ograniczeń.

W trakcie debaty zachęcano uczestników do aktywnego udziału, jednak nie wszyscy zdecydowali się zabrać głos. Organizatorzy docenili gotowość do dyskusji i prezentacji swojego stanowiska przez grupę młodzieży, wyrazili jednak uznanie dla uwagi i skupienia pozostałych „biernych” uczestników spotkania.

Choć po zakończeniu debaty wśród młodzieży przeważało zadowolenie, to pojawiły się także głosy krytyki. Poczucie niezadowolenia mieli głównie mniej aktywni uczestnicy debaty, którzy zwracali uwagę, że zdominowała ją młodzież z Chojnic. Warto jednak

zaznaczyć, że ich zaangażowanie było wartością dodaną, pokazali oni bowiem, jak ważne jest wyrażanie własnych opinii oraz gotowość do konstruktywnej rozmowy.

Możliwe, że większa aktywność tej grupy wynikała z wcześniejszego doświadczenia w uczestnictwie w podobnej formule spotkania, co pokazuje jak istotna jest praktyka i osvajanie młodzieży z kulturą dialogu. Przebieg debaty uwidocznił tym samym potrzebę rozwijania wśród młodzieży kompetencji miękkich – przede wszystkim umiejętności pracy w grupie.

Umiejętność współpracy to podstawa każdej udanej inicjatywy kulturalnej, w której różnorodność perspektyw członków zespołów i wspólne działanie decydują o jakości i efektach pracy.

Zaproponowana młodzieży formuła debaty pokazała także jak cenna jest umiejętność rozmowy w procesie budowania od podstaw społeczeństwa obywatelskiego.

Być może odpowiedzią na pojawiające się wyzwania będzie organizowanie cyklicznych corocznych debat z udziałem młodych, tak by mieli oni okazję do ćwiczenia swoich umiejętności i aktywnego udziału w sprawach, które ich dotyczą. Bez dialogu nie będzie kultury.

Kluczem do dalszego działania jest:

- Stworzenie lokalnych przestrzeni kulturalnych (świetlice, plenerowe punkty spotkań), szczególnie w miejscowościach dotąd wykluczonych.
- Rozwój oferty oparty na współdecydowaniu młodzieży – np. poprzez młodzieżowe rady kultury, otwarte fora pomysłów, „budżety młodych” w kulturze, debaty tematyczne.
- Kultura jako doświadczenie, nie tylko wydarzenie – działania w plenerze, warsztaty w naturze, mikro-wydarzenia lokalne.
- Wzmocnienie działań rozwijających kompetencje miękkie – komunikacja, współpraca, samopoznanie, zarządzanie stresem.
- Lepsza komunikacja i promocja wydarzeń – intensyfikacja działań w mediach społecznościowych, wykorzystanie szkół i lokalnych grup jako kanałów informacji.
- Współpraca pokoleniowa – działania łączące młodzież, rodziców i instruktorów, wspólne wydarzenia, dialog międzypokoleniowy.
- Szkolenia dla kadry GOK – w zakresie prowadzenia działań partycypacyjnych, budowania relacji z młodzieżą, metod aktywizujących.

Raport pokazuje, że młodzież w gminie Chojnice ma realne potrzeby kulturalne, choć często nie są one wyrażone wprost. Aby je wydobyć, trzeba stworzyć przestrzeń dialogu, autonomii i bezpieczeństwa. Kluczem do sukcesu jest potraktowanie młodych jako partnerów — nie „odbiorców kultury”, ale jej współtwórców. Projekt „Kultura potrzebna od zaraz” może stać się początkiem trwałej zmiany, jeśli jego wnioski zostaną przełożone na konkretne działania, zakorzenione w lokalnym kontekście i codzienności młodych ludzi.

